

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIV, broj 41

16. listopada 2014.

cijena 200 Ft

Foto: Ákos Kollár

4. – 5. stranica

Državni dani knjižničarstva

6. stranica

Četarci u Budaševu

9. stranica

Kuglanje i folklorni susret

12. stranica

Komentar

Iza izbora

Prošlo je dvadeset godina otkako smo mi, nacionalne manjine u Mađarskoj, sukladno Zakonu o pravima nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj iz godine 1993., prvi put imali mogućnost izaći na manjinske izbore nakon čega su se i utemeljile prve hrvatske mjesne manjinske samouprave, a zatim državna samouprava. Tijekom dva desetljeća mnogo toga se mijenjalo u državnoj politici, tako i u manjinskoj. Prvi manjinski izbori bili su još mnogo liberalniji nego danas. Prema ondašnjim pravnim propisima, da bi se raspisali manjinski izbori u nekome mjestu, trebalo je samo pet osoba da se na obrascu izjasni pripadnikom dotične narodnosti, ne pitajući ih nitko čime potvrđuju svoju pripadnost. Manjinska se samouprava mogla utemeljiti s 50 valjanih biračkih glasova u mjestima gdje broj stanovništva nije dosegao deset tisuća, a u onima kojima je bilo više, sto glasova. Za glasovanje nije bila potrebna registracija, mogao je glasovati tko je imao pravo za glasovanje na mjesnim izborima. Na taj je način utemeljena 51 hrvatska samouprava sa 130 tisuća glasova. Iz te brojke moglo se znati da su glasovali i oni koji nisu pripadnici naše narodnosti (tada, prema neslužbenim podacima, govorilo se o 80 – 90 tisuća Hrvata u Mađarskoj). Možda to ne bi bio ni problem da su i pripadnici većinskog naroda glasovali za manjinske samouprave, jer u naseljima žive zajedno, rade skupa, susreću se na zajedničkim programima i jedan drugog pomažu, ali događalo se i to da su neki krenuli i za zastupnika bez toga da bi imali bilo kakva tzv. narodnosna obilježja (podrijetlo, jezik, poznavanje kulture itd.). To se najviše događalo u mjestima gdje su mjesne samouprave željele ujedno postati i manjinske. To je bila neka vrsta zloporabe zakona, ili da se izrazim nazivom koji se često rabio „etnobiznisom“. Ako je biti zastupnikom narodnosne samouprave odista biznis, mislim da bi bilo veće garanje za zastupnička mjesta, u tome imam potpuno suprotno iskustvo. Možda su još tada mogli neki kandidati iskoristiti prednost dobivanja mandata u mjesnoj ili gradskoj samoupravu i s manje glasova, pozitivnom diskriminacijom. Izborni i manjinski zakon tijekom godina mijenjao se kako bi se izbjegli slični slučajevi, te da bi narodnosti mogle bolje zastupati sami sebe. Već i na narodnosnim izborima 2010. bilo je nužno registrirati se kako bi tko mogao uopće glasovati za narodnosnu samoupravu. Iako bi se taj tijek mogao smatrati poznatim, još uvijek mnogi od naših pripadnika to smatraju nepravdanim i ponižavajućim. Naravno, kod kandidiranja to je potpuno razumljivo, potrebne su mjere nadzora, što su i uvedene. Možda su već te mjere i vidljive jer dok se 2010. g. utemeljilo 127 mjesnih hrvatskih samouprava, ove se godine samo na 112 mjesta moglo pokrenuti raspisivanje narodnosnih izbora. Je li to dobro za našu zajednicu, to je već drugo pitanje. Ovaj put ipak želim čestitati svima onima koji su uzeli truda i kandidirali se za narodnosne izbore, a onima još jednom koji su izabrani za zastupnike! Želim im zdravlja, strpljivosti, odanosti, upornosti u tom radu, jer biti narodnosnim zastupnikom, mislim, ipak nije biznis!

Bernadeta Blažetin

Glasnikov tjedan

Narodnosni su izbori iza nas, hrvatski. Dana 12. listopada izabrali smo na mandat od pet godina hrvatske zastupnike, mjesnih, teritorijalnih i Hrvatske državne samouprave. Ovi su izbori pokazali kako među Hrvatima u Mađarskoj postoje dvije političke opcije te kako su oni duboko podijeljeni na dva «područja», s jedne strane tri županije: Željezna, Đurđsko-mošonsko-šopronska i Zalska, a s druge strane grad Budim-

što je znatno više od državnoga prosjeka izlaznosti na mjesne izbore. Izlaznost na Savezovim područjima bila je možda nešto veća nego na drugoj strani. Savez je bolje pokrenuo svoju biračku bazu i odnio pobjedu po broju osvojenih mandata na mjesnoj, teritorijalnoj i državnoj razini. Kod mjesnih hrvatskih samouprava tek je u nekoliko naselja bilo uzbudljivo, glede ulaska kandidata u njihov sastav, kod teritorijalnih lista nije bilo problema

Savez je osvojio 15, a Izborna koalicija 8 mandata. Ovi su izbori pokazali stupanj pripremljenosti, organiziranosti i želju za pobjedom na državnoj razini.

pešta, Peštanska, Šomoška, Baranjska i Bačko-kiškunska županija. Sa sobom su donijeli i niz pitanja na koja politički analitičari, kada bi se prihvatili posla, morali bi zasukati rukave. Mađarski javni mediji jedva su se bavili spomenutim izborima, u matičnoj domovini da i ne govorimo.

Što se tiče riječi, biranja birali smo u prvom redu na mjesnoj razini tamo gdje je bilo više kandidata od mogućih izabranih te na državnoj razini između dviju lista. Na mjesnoj i teritorijalnoj razini unaprijed bilo podijeljeno «glasačko područje», izuzev dva-tri odstupanja, naime u Petrovom Selu su se našla i tri Savezova kandidata na mjesnoj razini uz kandidate Izborne koalicije, a troje kandidata imala je i segedinska Hrvatsko-mađarska udruga s četvero kandidata Društvo sv. Ladislava iz Stolnog Biograda. Politički nonsens bili su kandidati koji su na mjesnoj razini krenuli u bojama Izborne koalicije, a na državnoj listi u bojama Saveza Hrvata.

Od registriranih hrvatskih birača 10 599 njih 7539 izašlo je na izbore,

ni konkurencije, prvih sedam imena s lista dobili su mandate, a kod državne razine Savez je osvojio 15, a Izborna koalicija 8 mandata. Ovi su izbori pokazali stupanj pripremljenosti, organiziranosti i želju za pobjedom na državnoj razini.

Gledajući imena izabranih kandidata u sastav buduće HDS-ove Skupštine, brojim šest koji će prvi put biti HDS-ovi zastupnici. To su Savezovi kandidati: Ivan Guggan, Stjepan Blažetin, Ana Gojtan i Robert Ronta te dvoje kandidata Izborne koalicije: Gordana Gujaš i Rajmund Filipović. Ima i budućih zastupnika koji su do sada bili u svim sastavima HDS-a, a ima i dosta njih koji su bili već u jednom, a neki u više mandata već HDS-ovi zastupnici.

Ispod trideset godina nema kandidata, ispod četrdeset njih troje, između 40 – 50 njih sedmero, ali uglavnom na vratima pedesetih, između 50 – 60 njih devetero, a iznad 60 njih dvoje.

Najviše glasača izašlo je na izbore u Petrovom Selu, njih 334, a najviše glasova među kandidatima na mjesnoj razini dobila je Ana Škrapić Timar u Petrovom Selu – 267. Ima i mjesta gdje su birači u 98 % izašli na bira-lište, a ima i samouprava koje će biti utemeljene s manje od deset izašlih hrvatskih birača koji su birali troje kandidata.

Branka Pavić Blažetin

Posjet Hrvatskoj: Zadru, Pagu i Vlačićima

Treću godinu zaredom, kaže predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac, organizirali smo prema odluci Hrvatske samouprave Baranjske županije, usavršavanje na otoku Pagu, u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj „Zavičaj“ u Vlačićima za sve predsjednike hrvatskih samouprava u Baranjskoj županiji. Troškove putovanja snosi Hrvatska samouprava Baranjske županije, a polupansion u Pansionu «Zavičaj» plaća dotična samouprava ili pojedinac. Usavršavanje je ove godine bilo od 26. do 28. rujna i odazvalo mu se četrdesetak zainteresiranih.

Suradnici župana Stipe Zrlića primili su baranjske Hrvate, izaslanstvo Hrvatske samouprave Baranjske županije, na čelu s predsjednikom Mišom Šarošcem

Oni su se tijekom boravka mogli upoznati putem predavanja sa samoupravnim sustavom u Republici Hrvatskoj, stanjem i položajem nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, i s iskustvima nakon priključenja Hrvatske Europskoj uniji te su imali i organizirano razgledavanje grada Paga i Zadra.

Suradnici župana Stipe Zrlića primili su baranjske Hrvate, i izaslanstvo Hrvatske samouprave Baranjske županije, na čelu s predsjednikom Mišom Šarošcem. U izaslanstvu su bili i hrvatski parlamentarni glasnogovornik, predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, te glavni savjetnik Ministarstva ljudskih resursa Antal Paulik. Međunarodna suradnja Zadarske županije i Samouprave Baranjske županije uspostavljena je u travnju 2010. godine kada je potpisan Sporazum o međunarodnoj regionalnoj suradnji posredstvom Hrvatske samouprave Baranjske županije.

Kako kazuju u Zadarskoj županiji, iskustvo mađarskih kolega vrlo je korisno, pa se mnogi projekti mogu ostvariti međunarodnom suradnjom s Baranjskom županijom poradi provedbe razvojnih projekata kojima se mogu postići bolji životni uvjeti na dobrobit građana obadviju županija.

Zbog nenazočnosti župana Stipe Zrlića, domaćice susreta bile su pročelnica Marina Dujmović Vuković i Renata Kapitanović koje su primile hrvatsko izaslanstvo u Domu Zadarske županije izražavajući zadovoljstvo nastavkom suradnje s Mađarskom, Baranjskom županijom i Hrvatskom samoupravom Baranjske županije. Potvrđena je spremnost Zadarske županije da svoju međunarodnu suradnju nastavi konkretnim projektima budući da je Zadarska županija u posljednjih nekoliko godina napravila znatan razvojni iskorak. Radi doličnog planiranja održivog razvoja županije, donesen je strateški razvojni dokument: Županijska razvojna strategija.

Predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac u svoje i u ime svojih suradnika zahvalio je na prijemu i organizaciji sastanka u Zadarskoj županiji. Izletnici su za vrijeme trodnevnog boravka u Zadarskoj županiji upoznali znamenitosti

i prirodne ljepote ovoga kraja, grada Zadra i Paga te naselja Vlačići u kojem djeluje Pansion «Zavičaj».

Branka Pavić Blažetin

ŽELJEZNO – Dr. Štefan Geošić, klimpuški farnik, rodom iz Petrovoga Sela, duga ljeta je djelao na gradišćanskohrvatskom prijevodu Svetoga pisma. Ovo kapitalno djelo 46 knjig od Staroga i 27 knjig od Novoga testameta će se prezentirati 17. oktobra, u petak, u Esterházyjevom kaštelu u Željeznom, u 14 ura. Pri promociji sudjelivat će Mladenačko glazbeno društvo, Crikveni zbor i Tamburica iz Klimpuha, pozdravne riči ima gradišćanska književnica Ana Šoretić iz Cogrštofa, a Geošićevo veliko djelo predstavlja publiku Branko Kornfeind, dušobrižnik Vincjeta.

PETROVO SELO – U mjesnom Kulturnom domu će se ovoga petka u 18.30 uri predstaviti prikogranični projekt u okviru EU-programa za teritorijalnu suradnju pod naslovom „Common culture – Common activities“. Hrvatski kulturni i dokumentarni centar Željezno, DZ Gerištov – Pinkovac, DGMU Hrvatski Židan i Petrovo Selo ter Hrvati kre Mure skupa su djelali misece dugo na ovom projektu, a pri ovom petrovskom spravišću će Martin Ivančić i Leo Radaković iz Austrije, Ladislav Gujaš pak Rajmund Filipović iz Ugarske, govoriti i predstaviti rezultate toga međunarodnoga „razmišljanja“. U paket odlične suradnje pripadaju note za jačke, knjiga o koreografiji, jezična knjiga za početnike, a isto tako i skupna jačka TS Koprive iz Petrovoga Sela i Klape Pinkovac, ka će se uživo premijerno prikazati ovom prilikom. Od 20.30 se začme koncert FTM trija u kafiću Nazdravlje.

KANIŽA – U muzejskome prostoru toga pomurskoga grada 3. listopada predstavljena je knjiga „Muraköz történelme“, tj. prijevod već objavljene knjige na hrvatskome jeziku „Povijest Međimurja“ Vladimira Kalšana. Izvornik na hrvatskom jeziku izdan je 2006., a prijevod je nastao u sklopu europskog projekta „Jezična povezanost Baranje i Međimurja od prapovijesti do danas“ koji zajedno provodi čakovečki Muzej Međimurja i Sigetska udruga kulturne i zelene zone.

SERDAHÉL – Hrvatska samouprava «Stipan Blažetin» u okviru tradicionalne priredbe „Jesenski književni dani“ objavljuje poziv na natječaj za učenike pomurskih hrvatskih škola. Učenici viših razreda trebaju izraditi pano pod naslovom „Naši hrvatski književnici“, a učenici nižih razreda likovni rad pod naslovom „Moja omiljena hrvatska knjiga“. Natječaje treba predati do 7. studenoga 2014. na adresu: Zrínyi Katarina Horvát Általános Iskola 8864 Tótszerdahely, Zrínyi Miklós tér 1., te na omoćnicu napisati Natječaj Hrvatske samouprave «Stipan Blažetin». Rezultati natječaja bit će objavljeni prigodom obilježavanja Jesenskih književnih dana.

Pobjeda Saveza Hrvata na državnoj razini, u budućem sastavu HDS-a Savez će imati 15 od 23 mandata

Po podacima Državnog izbornog ureda (www.valasztas.hu), održani su mjesni i narodnosni izbori, hrvatski narodnosni izbori u 112 naselja gdje su i pokrenuti izbori za Hrvatsku mjesnu samoupravu. Hrvatske civilne udruge postavile su kandidate i liste na mjesnoj, teritorijalnoj i državnoj razini. Savez Hrvata u Mađarskoj (HORVÁT SZÖVETSÉG) postavio je četiri teritorijalne liste (glavnogradsku, u Baranji, Šomođu i Bačkoj, a izborna koalicija (MGHE-MHE-OM - HBT) Društvo gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj, Društvo Hrvata kraj Mure i Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskoga prijateljstva tri teritorijalne liste (u Zali, Đursko-mošonsko-šopronskoj i Željeznoj županiji). Postavljene su i dvije hrvatske državne liste, jedna Saveza Hrvata u Mađarskoj s 32 kandidata i lista izborne koalicije Društvo gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj, Društvo Hrvata kraj Mure i Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskog prijateljstva s 26 kandidata.

Najviše kandidata na predstojećim izborima za mjesne, teritori-

jalne i Hrvatsku državnu samoupravu postavio je Savez Hrvata u Mađarskoj: 393, od čega na mjesnoj razini 320, na teritorijalnoj 41, a na državnoj 32. Izborna koalicija postavila je ukupno 195 kandidata na izborima za mjesne, teritorijalne i Hrvatsku državnu samoupravu, od čega na mjesnoj razini 143, na teritorijalnoj 26, na državnoj 26. SZTLE (Društvo sv. Ladislava iz Stolnog Biograda) postavilo je četiri kandidata na mjesnoj razini, a u Segedinu Društvo Andrije Dugonića tri kandidata na mjesnoj razini. Ukupan broj kandidata za buduću sastav Hrvatske državne samouprave (u kojoj će sjediti 23 zastupnika), zbrojimo li broj s dviju državnih lista, iznosio je 58. Listu Saveza Hrvata predvodio je Joso Ostrogonac, a na njoj su bila imena 32 kandidata, od kojih je njih 15 dobilo mandate (s 4641 glasova), a listu izborne koalicije s 26 imena kandidata predvodio je Geza Völgyi, a osam kandidata s ove liste. Osam kandidata osvojilo je mandate (s 2671 glasova) u budućem sastavu Skupštine HDS-a. Glasovalo je 7539 hrvatskih birača. (www.valasztas.hu)

Broj hrvatskih glasova na mjesnoj, teritorijalnoj i državnoj razini hrvatskih narodnosnih postavljača lista

Jelölőcsoport	Kapott szavazatok száma			Összesen
	Települési választás	Területi választás	Országos választás	
HORVÁT SZÖVETSÉG	12 005	3 793	4 646	20 444
MGHE-MHE-OM - HBT	9 222	2 812	2 622	14 656
SZTLE	37	0	0	37
-	34	0	0	34

Sastav Hrvatske državne samouprave

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)
Dr. Al-Emadné Balatinácz Marianna	HORVÁT SZÖVETSÉG
Balatinácz István	HORVÁT SZÖVETSÉG
Barics Arnold	HORVÁT SZÖVETSÉG
Biczákné Popovics Anna	HORVÁT SZÖVETSÉG
Blazsetin István	HORVÁT SZÖVETSÉG
Filipovits Rajmund	MGHE-OM - HBT-MHE
Gójtán Anna	HORVÁT SZÖVETSÉG
Grisnik Mirjana	HORVÁT SZÖVETSÉG
Gugán János	HORVÁT SZÖVETSÉG
Gulyás Gordana	MGHE-OM - HBT-MHE
Gulyás László József	MGHE-OM - HBT-MHE
Győrvári Gábor Zoltán	HORVÁT SZÖVETSÉG
Gyuricz József	MGHE-OM - HBT-MHE
Hergovich Vince	MGHE-OM - HBT-MHE
Markovics Józsefné	HORVÁT SZÖVETSÉG
Osztrogonácz József	HORVÁT SZÖVETSÉG
Paukovitsné Horváth Edit	HORVÁT SZÖVETSÉG
Dr. Payrits Ferenc	MGHE-OM - HBT-MHE
Petkovits Sándor	MGHE-OM - HBT-MHE
Ronta Róbert	HORVÁT SZÖVETSÉG
Szigeácsán Józsefné	HORVÁT SZÖVETSÉG
Szolga József	HORVÁT SZÖVETSÉG
Völgyi Géza	MGHE-OM - HBT-MHE

Broj osvojenih hrvatskih mandata hrvatskih narodnosnih postavljača lista

Jelölőcsoport	Kapott szavazatok száma			Összesen
	Települési választás	Területi választás	Országos választás	
HORVÁT SZÖVETSÉG	250	28	15	293
MGHE-MHE-OM - HBT	109	21	8	138
	3	0	0	3
SZTLE	3	0	0	3

(MGHE-MHE-OM - HBT) Društvo gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj, Društvo Hrvata kraj Mure i Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskoga prijateljstva, državni rezultati

	Települési nemzetiségi önkormányzati választáson	Területi nemzetiségi önkormányzati választáson	Országos nemzetiségi önkormányzati választáson	Összesen
Önállóan	0	0	0	0
Közösen	9222	2812	2617	14 651
Összesen	9222	2812	2617	14 651

Mandati

	Települési nemzetiségi önkormányzati választáson	Területi nemzetiségi önkormányzati választáson	Országos nemzetiségi önkormányzati választáson	Összesen
Önállóan	0	0	0	0
Közösen	109	21	8	138
Összesen	109	21	8	138

Savez Hrvata u Mađarskoj, državni rezultati

	Települési nemzetiségi önkormányzati választáson	Területi nemzetiségi önkormányzati választáson	Országos nemzetiségi önkormányzati választáson	Összesen
Önállóan	12 005	3785	4641	20 431
Közösen	0	0	0	0
Összesen	12 005	3785	4641	20 431

Mandati

	Települési nemzetiségi önkormányzati választáson	Területi nemzetiségi önkormányzati választáson	Országos nemzetiségi önkormányzati választáson	Összesen
Önállóan	250	28	15	293
Közösen	0	0	0	0
Összesen	250	28	15	293

Povodom Državnih dana knjižničarstva, koji se u Mađarskoj obilježavaju od 13. do 20. listopada, u Gradskoj knjižnici i prosvjetnom središtu «Endre Ady» u Baji, ove godine tjedan dana prije, 6. listopada, održana je hrvatska jezična radionica za učenike. Posrijedi je već tradicionalna priredba koja se svake godine ostvaruje u suradnji sa Središnjom knjižnicom Mađara u Hrvatskoj koja djeluje u sklopu Gradske knjižnice Beli Manastir. Ove se godine pozivu odazvalo pedesetak učenika i nastavnika predmetne nastave hrvatskoga jezika iz Bačina, Gare, Kačmara i dviju bajskih škola, s Dolnjaka i Fancage. U zgradi bivše sinagoge voditelj Središnje knjižnice Mađara Zsolt Rabbi i djelatnica Gradske knjižnice Beli Manastir Renata Benić, kao i svake godine, za djecu su pripremili zanimljive jezične igre, igru asocijacija, odgonetavanje zagonetaka, tajno pismo i razne jezične priče. Bila je to dobra prilika da učenici vježbaju hrvatski jezik kroza živi govor, te da razvijaju komunikativne sposobnosti.

Kako nam tom prigodom uz ostalo reče voditeljica tajništva bajske knjižnice i narodnosna knjižničarka Ildika Filaković, prvenstveni je cilj ove priredbe da djeca čuju izvornu hrvatsku riječ, da čuju kako se ona govori, čita, zatim da i sami sudjeluju u radionici kroz jezične igre, ali jednako tako da potakne zamisli kod nastavnika u svakodnevnoj nastavi. Kako je dogovoreno, sav materijal kolega naknadno će elektronskim putem biti dostavljen nastavnicima.

– Prijateljske i stručne veze s bajskom knjižnicom traju već dugo, niz godina redovito gostujemo u Baji i održavamo radionice djeci koja uče jezik u predmetnoj nastavi hrvatskoga jezika. Sama suradnja započela

BAJA – Gradska knjižnica i prosvjetno središte „Endre Ady“ te Književno-likovno društvo „Rešetari“ suorganiziraju „Pjesnički susret“ koji se priređuje 20. listopada u zgradi bivše sinagoge (Munkácsyeva 9), s početkom u 18 sati.

BAJA – Odlukom Gradskog vijeća od 25. rujna ove godine, Plesnom krugu „Šugavica“ na bajskom Dolnjaku dodijeljeno je „Odličje za kulturu grada Baję“, stoji u pismenoj čestitki dogradonačelnika, novoizabranoga gradonačelnika Róberta Fericsáka. Prema njegovim riječima, odličje će biti uručeno na svečanoj sjednici Gradskog vijeća u prosincu ove godine.

Državni dani knjižničarstva

Hrvatska jezična radionica za učenike u Baji

U Gradskoj knjižnici i prosvjetnom središtu «Endre Ady» u Baji

je još 2007. godine u okviru programa «Knjižničari u razmjeni». Svojevremeno smo to započeli s Gradskom knjižnicom u Kečkemetu, onda nastavili s Bajom, a prošle godine uključila se i mohačka knjižnica. Mi održavamo radionice za djecu koja uče hrvatski jezik, a kolege knjižničari dolaze u hrvatsku Baranju gdje održavaju radionice na mađarskom jeziku. Cijeli je program usmjeren na pripadnike hrvatske narodnosti u Mađarskoj i mađarske učenike u Hrvatskoj, koji i na ovaj način usavršavaju jezično znanje i njeguju svoj materinski jezik. Naravno, i mi knjižničari na taj način razvijamo knjižničarsku struku i razmjenjujemo svoja iskustva. – reče nam Zsolt Rabbi, voditelj središnje knjižnice Mađara u Hrvatskoj.

– Svake se godine trudimo nešto novo pokazati učenicima koji pripadaju hrvatskoj manjini u Mađarskoj. To su uglavnom jezične igre, dakle da više čuju izvorni hrvatski jezik, pa tako i njih uključimo u sve te igre, malo čitaju, malo rješavaju razne jezične zadatke... Jednako tako ne smijemo zanemariti ni naše zanimanje knjižničara, pa često uključimo i mnoge knjige, priče, poeziju, prozu, likove iz bajke, različite kvizove, i tako provodimo zajedno sat i pol vremena. Zahvaljujemo svim školama, učiteljima koji se već nekoliko godina unazad redovito odazivaju na naše radionice, a jednako tako i bajskoj knjižnici koja nas svake godine

poziva. Kada bismo usporedili, u Baranji postoje mađarska naselja gdje djeca pohađaju nastavu na mađarskome jeziku, a ovdje je to više neka izborna nastava, pa je s te strane situacija malo teže. No, mi se pripremimo s malo lakšim zadacima, a s djecom radimo dvojezično te tako uspijemo savladati sve poteškoće. Sljedeće godine ponovno očekujemo kolege iz Mađarske, budući da su u proljeće ove godine oni već bili kod nas kada smo zajedno posjetili neka mađarska naselja u Baranji, ali i izvan Baranje, u Korođu. – dodaje Renata Benić, djelatnica Gradske knjižnice Beli Manastir o suradnji dviju ustanova.

Na kraju zanimljivog i uspješnog zanimanja, u koja su uključeni i sami učenici, svi sudionici pogošćeni su palačinkama i sokovima. Ovakve su radionice uistinu vrlo korisne, stoga bi bilo poželjno da se one i češće priređuju.

S. B.

KUD «Marica» u glazbeno-scenskom spektaklu Lijepom našom

Salantski KUD «Marica», zahvaljujući svojim prijateljskim vezama s donjomiholjačkim folklorošima KUD-a Matija Gubec, uspostavljenima prije dvije godine, sudjelovao je 8. listopada javnom snimanju televizijske emisije Lijepom našom u Donjem Miholjcu. Oni su bili jedni od mnogobrojnih sudionika ovoga snimanja, a predstavili su u 3,5 minuta folklorno blago bošnjačkih Hrvata iz Salante. Snimanju je nazočila velika skupine KUD-a «Marica», pa i nekoliko nekadašnjih plesača, orkestar KUD-a pod vodstvom Zoltána Vízvárija s nekolicinom članova Orkestra Vizin, Ženski pjevački zbor. Veliku «Maričinu» plesnu skupinu uvježbava plesni koreograf József Szávai. Snimanje je bilo u športskoj dvorani Osnovne škole «August Harambašić», kaže u ime KUD-a njegova predsjednica Judit Sajko Šokac, a prvi dio emisije bit će prikazan 18., a drugi dio 25. listopada u uobičajenim terminima.

A kako je sve počelo? Tako da je Brigita Šandor Štivić putem interneta tragala za društvom s kojim bi uspostavili vezu. Uspostavljena je veza s KUD-om «Matija Gubec» iz Donjeg Miholjca, koji je potom gostovao u Salanti, a zahvaljujući njemu, Salančani su već u više navrata bili u Donjem Miholjcu te na smotrama folkloru na kojima je sudjelovao i donjomiholjački KUD. Prije snimanja Lijepa naše dopredsjednicu KUD-a «Marica» Brigitu Šandor Štivić nazvao je voditelj KUD-a «Matija

Salančani na snimanju emisije Lijepom našom u Donjem Miholjcu

Gubec» Stjepan Mikolašević i kazao kako ima mogućnosti za nastup i za Salančane. Radost u KUD-u «Marica»! S autorom i voditeljem emisije Lijepa naša Brankom Uvodićem dogovoreno je snimanje. Salančani su na dostojan način pokazali svoje selo, kulturno blago i tradicijsku nošnju.

U ovoj dugovječnoj emisiji Hrvatske radio-televizije Lijepom našom autora i voditelja Branka Uvodića istražuju se ljepota hrvatskih gradova i njihovih običaja.

Nastupaju brojna kulturno-umjetnička društva i poznati pjevači, a emisija se snima ispred publike u odabranome gradu. Emisija Lijepom našom glazbeno je putovanje hrvatskim županijama. Uz nastupe brojnih kulturno-umjetničkih društava i pjevača emisija gledatelje upoznaje sa starim obrtima i tradicijom određenoga kraja. KUD «Marica», koji okuplja šezdesetak aktivnih članova i djeluju preko istoimene udruge, uz brojne podupiratelje, smatra velikim uspjehom nastup u narečenome glazbeno-scenskom spektaklu u godini kada se slavi 15. obljetnica postojanja.

Svečanost proslave bit će u salantskom domu kulture 18. listopada, uz jubilarni svečani program, s početkom u 18 sati, te zabavu od 20 sati uz orkestre Vizin i Podravku. KUD «Marica» uspostavio je suradnju s brojnim KUD-ovima iz Republike Hrvatske i nastupao do sada na brojnim folklornim smotrama, tako je nedavno uspostavljena suradnja (uz Donji Miholjac i Strizivojnu) i s folklorošima iz Generalskoga Stola te će u lipnju 2015. nastupiti i na 20. susretu folklornih društava u tom naselju, a nastavljaju i više nego uspješnu suradnju s donjomiholjačkim KUD-om «Matija Gubec» i s pečuškim KUD-om Tanac.

KUD „Marica“ predstavio je baštinu svoga sela

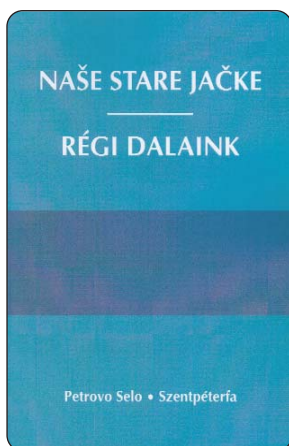
*Branka Pavić Blažetin
Foto: Ana Štandovar*

Dvojezična zbirka jačkov petroviske Hrvatske samouprave

«Naši ljudi su si vik rad jačili, Petrovišćani su svagdir poznati bili po lipom glasu, po guslanju i po muzikalnosti. Hvala Bogu, u selu još nismo čisto zabili naše stare hrvatske i ugarske jačke. Kad svečujemo gode i rodjendane, kad zaručnicu sprohadjamo, kad na autobusu svi skupa putujemo ili kad tugujemo, vik si najpar zamemo stare melodije i riči.

Ako nigda-nigda zabite, koja strofa ide za kojom, neka vam ova knjižica bude na pomoć. Obraćajte ju s nakovim veseljem kako smo vam ju mi pripravili!»

S tim uvodom pozdravlja štitelje, jačkare i jačkarice izdavač Hrvatska samouprava Petrovoga Sela na prvoj stranici pred kratkim izdane dvojezične zbirke jačkov od 83 stranice. U plavoj knjižici naslova Naše stare jačke / Régi dalaink su teksti popisanih jačkov ke su ljeta dugo zabilježile i natipkale dvi Petrovišćanke, Zorica Horvat-Filipović i Klara Harangozo, i ke su zašle u dobre ruke Ane Škrapić-Timar, mjesne predsjednice Hrvatske samouprave. Za pročešljanjem, i poredanjem ter lektoriranjem (Andraš Handler i Jolanka Kocsis su pregledali tekste) ona je i sastavila ov tekstovni album s hrvatskim dilom jačkov od 78 obljubljenih pjesam, dokle ugarski dio sadrži sve skupa 90 jačkov. Prvi dio pravoda se začme s prvom štrofom himne Gradišćanskih Hrvatov ter se nastavlja s notami Gizdav sam da sam Hrvat, Naša mila domovina itd., a i ugarske jačke su te ke su najpopularnije postale med Petrovišćani u prošlosti, a pravoda se i danas rado jaču. Prilikom državne priredbe «Ovo je tvoj dom – Ugarska, volim te!» 28. septembra, u nedilju, pri skupnom jačanju je zapravo «prezentirana» knjižica. Dio tih melodijov sigurno bi bio zašao u pozabljenje ako Hrvatska samouprava u Petrovom Selu ne bi mislila da to tribi spasiti i za dojduća pokoljenja. Knjiga je tiskana u Croatici u petsto primjerkov i ovo je treće izdanje ovoga tijela za Dnevnikom staroga školnika Ivana Nemeta (2011.) i pjesničke zbirke «Po dugoj cesti» Lajoša Škrapića (2012.). Uz to moramo još spomenuti da ovo ljeto je i dvadeseti jubilej neprekidnoga izlaženja Petroviskoga glasnika, čiji je izdavač takaj Hrvatska samouprava u Petrovom Selu.

Tiho

Izložba ilustratorice hrvatskih pripovjedaka u Mađarskoj

Profesor Đuro Franković s ilustratoricom Veronikom Sinkó i posjetiteljima, djecom pečuškoga Hrvatskog vrtića

Pečuški Hrvatski klub „August Šenoa“ 24. svibnja bio je glasan od dječjeg smijeha i razgovora. Djeca Hrvatskoga dječjeg vrtića sa svojim tetama i odgajateljicama došla su na otvaranje izložbe Veronike Sinkó, ilustratorice hrvatskih pripovjedaka u Mađarskoj

Izložbu je otvorio profesor Đuro Franković, autor zbirke narodnih pripovjedaka *A gyermek és a sárkány* (Dijete i šarkanj), koja sadrži pripovijetke vrsnih sakupljača: Nikole Tordinca, Ernesta Eperjessyja, Balinta Vujkova, Živka Mandića i Đure Frankovića.

Gledajući izložene slike, djeci je odmah proradila mašta i brzo su krenuli razgovori o strašnome zmaju, vilama, čarobnjacima, hrabrom junaku i o ostalim značajnim likovima pripovjedaka. Gospođa Sinkó sa svojim šarenim i maštovitim crtežima imala je izložbe diljem Mađarske i izvan nje, a sada ih je konačno pokazala i pečuškoj publici. Zbirku pripovjedaka *A gyermek és a sárkány* također je ukrasila i obogatila prekrasnim ilustracijama, te je njima čitateljima dočarala i približila svijet bajke. Nakon otvorenja izložbe, uza sokove i grickalice vrtićari su nastavili maštanje o čarobnome svijetu fantastike, a oni hrabriji rekli su gospođi Sinkó da jako vole slušati bajke i nacrtati ono što su zamislili tijekom njihova slušanja. Izložbu je posjetila i generalna konzulica Republike Hrvatske Vesna Haluga. Pokrovitelji izložbe bili su Samouprava grada Pečuha i Fondacija Ministarstva ljudskih resursa za upravljanje potporama.

Jadranka Gergić

Trenutak za pjesmu

KEMAL MUJČIĆ ARTNAM

Zadržavanje stanja

Polegnuo sam šumu i po zraku prosuo posoljeni miris hrastovine. Potom sam stare lance zamijenio novima i vezao obalu za more.

Ono što se odlučivalo od samoga početka, opet je, kao fatamorgana, približavalo daljinu i na valovima se prikazivalo tek tako samo, titravo, svjetlucavo, bljeskavo, odozdo, odozgo, bočno, povratno, sa svih strana, uvijek. Gdje je predah, dobri vjetrovi? Tamo. U šapatu šume. Ući. Otići. Uzeti novi svijet.

Četarci našli nove prijatelje u Budaševu

Hrvatsko kulturno društvo «Četarci» prijateljsko, emotivno i kulturno već ljeta dugo vežu vidljive i nevidljive niti sa Siskom. To je varoš u Hrvatskoj koji je dao biskupa mučenika sv. Kvirina koji je za vrime Rimljanov uprav u Sambotelu ubijen. Ali da ne ostanemo samo pri tom mračnom povijesnom zbivanju, moramo spomenuti iz minule prošlosti i druženje s Folklornim ansamblom «Ivan Goran Kovačić» iz Siska, potom pak i službeno potpisivanje ugovora o suradnji med društvu, 2009. ljeta. Odonda je prošlo pet ljet, a početni polet ovoga prijateljstva, s hrvatske strane nekako se je potišao, ako ne i zaspao. Točno je to čutio takorekuć i društvena kopča, novinar Željko Maljevac ki je apsolutno najbolji zagovornik Četarcev, što naliže gostovanj, turnejov ovih Gradišćanskih Hrvatov.

Zahvaljujući njemu su Četarci 20. septembra, u subotu, bili pozvani na međunarodni folklorni festival u Budaševu. Nisu putovali samo tancoši, nego prvi put u staru domovinu su otpeljani i jačkarice i jačkari zbora Rozmaring ter mjesni tamburaši u dodatku s petroviskim i prisičkimi svirači. Dugo i naporno putovanje nikako nam nije moglo odzeti volju ni onda kad smo iz Popovače

zbog poplavljenih zaprtih cestov vraćeni u Zagreb i još pola stotine kilometarova smo morali napraviti do cilja, predgradskoga naselja Siska, ko je takaj čuda žrtav dalo u Domovinskom boju. Turam moderne crikve daleko se vidi, pod njim

se je svečevalo ta dan deset ljet fare bl. Alojzija Stepinca s euharistijskim slavljem kojega je predstavio mons. dr. Mile Bogović, gospičko-senjski biskup. Iako na tu važnu priredbu nismo mogli zajti, u svečanoj povorki gizdavo su se obraćali i jačili Gradišćanci ki su potom predstavili i svoj, još i dandanas živi, iscenirani folk-

loralni kinč «Četarski fašenjak» kot i naše gradišćanske melodije. KUD Posavina iz Budaševa kot glavni organizator večera, KUD Perušić iz Like, skoro pred domaćom publikom pokidob su preci sadašnjega stanovništva Budaševa dospili iz toga kraja, folkloriši iz Slovenije, akrobatski Slavonci KUD Sloga Satnica Đakovačka, KUD S. Šajnović iz Osekova svi su oni i njevi programi sprohadjani burnim aplauzom, a otvorenost i smih na licu ljudi to su vik neophodni elementi i za bezbrižno druženje dugo u noći. Gradišćansku ekipu, posebnu zreliju generaciju naš domaćin Zdravko Vasilik je preporučio i mjesnomu duhovniku Krešimiru Buliću ki je nas srdačno primio u prekrasnoj crikvi, ka je jedina na cijelom svitu, posvećena zagrebačkomu nadbiskupu blaženom Alojziju Stepincu ki je pod komunističkom vlašću prez argumentov osudjen na šesnaest ljet zatvora i prisilnoga djela. «Bože, blagoslovi svakoga koji ulazi u ovaj dom, svojom ljubavlju povezuju one koji u njemu borave, svojim mirom prati sve koji

iz njega odlaze!» – s timi dva i trikrat preštanimi riči na stijeni smo otpušćeni iz prekrasnoga Božjega doma da slijedeće ure posvećujemo istinskom druženju, a našoj grupi se je priključio i Ivica Pandža Orkan, umirovljeni pukovnik Domovinskoga boja, još jedan stari prijatelj Četarcev. U krugu tovarušev svenek brzo odletu minute i ure, pravoda u planiranju još daljnjih mogućih povezivanj, spravišćev i objamljenjev. – Vidimo se vrijeda u Gornjem Četaru – naravno da smo u tom ostali s domaćini, a u ovom uvjerenju je svenek laglje podnositi i daljinu i svaki rastanak.

Tiho

Četarci s duhovnikom Krešimirom Bulićem

Prisjetili se Dana pogibelji aradskih mučenika

Dan pogibelji aradskih mučenika, 6. listopada, Dan je mađarske nacionalne žalosti. Svake se godine kod poprsja jednog od tih mučenika, hrvatskoga generala Karla Knezića, ispred HOŠIG-ove školske zgrade kratkim prigodnim programom prisjeća događaja Mađarske revolucije i oslobodilačkog rata 1848 – 1849., posebice lika spomenutoga generala. Ove je godine kulturni program osmislila profesorica hrvatskoga jezika i književnosti Anica Mandić, u okvirima kojeg je gimnazijalka Mia Barbir govorila molitvu na hrvatskome jeziku, Žolt Karlović na mađarskome jeziku recitirao pjesmu Endrea Adyja Október 6. (6. listopada), a o aradskim mučenicima i Knezićeve liku govorili su Jadranka Čepelsigeti i Franjo Pataki, te zasvirao je i školski orkestar. Potom položio se vijenac, zapalile su se svijeće, i zajedno se molilo.

Karlo Knezić rođen je 1808. godine u Vojnoj krajini, u Velikome Grđevcu. Otac mu je Hrvat, austrijski časnik Vojne krajine, a mati mu je Omar-pašina kći. Uči u Grazu, od 1824. godine služi u Varaždinskoj krajini, potom je premješten u Galiciju. Budući da je njegova jedinica podređena pod nadležnost prve mađarske vlade, vraća se u Ugarsku. Istaknuo se u bitci kod Szolnoka, a u proljetnoj vojni dva puta je nagrađen. Sudjelovao je i u opsadi Budima. Promaknut je u pukovnika, no izgubivši tokajski prijelaz, pridružuje se glavnim snagama mađarske vojske te skupa s njima polaže oružje pred Rusima kod Világosa. Uhićen je i obješen zajedno s ostalim generalima Mađarske revolucije i oslobodilačkog rata.

k. g.
Foto: HOŠIG

BUDIMPEŠTA – Sljedeće druženje Zajednice hrvatskih umirovljenika u Mađarskoj bit će u utorak, 21. listopada, s početkom u 15 sati, u Croaticinim prostorijama. Proslavit će se imendani i rođendani članova. Suorganizatori jesu: Croatica d. o. o. i Hrvatska samouprava II. okruga.

BUDIMPEŠTA – U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đlačkome domu u subotu, 18. listopada, od 11 sati održava se roditeljski sastanak.

Miholjdanski sajam

U budimpeštanskome Hrvatskom vrtiću 29. rujna, na blagdan svetoga Mihovila, na jedan se dan vraćalo duhu pučkih običaja, priređivanju velikih sajmova. Već tjedan dana prije pripremalo se na taj događaj. Odgajateljice i tete zajedno s djecom rezale su, lijepile, vezivale i bojile razne životinjske figurice, cvjetove i razglednice koje su se prodavale na sajmu. Toga su se dana u predvorju vrtića postavili drveni štandovi, okićeni i krcati robom, a vrtićarci su se prerušili u kupce i prodavače, te pomalo glumili svijet odraslih. Predmeti su dobivali posebno značenje i sjaj. Čekalo se i stajalo po redovima, ne zna se je li se cjenkalo, ali svi su bili medenoga srca, pa se tako sve i rasprodalo. Košare prepune, a želudac prazan? Ne, jer su slatke kolače i za taj dan ispekle mame i bake.

k. g.
Foto: HOŠIG

Narodnosni dan na Undi

Sredinom septembra morebit u cijelom mjesecu najgušćem gradišćanskom vikendu, završna priredba je bila 14. septembra otpodne na Undi. Dopodne prikldani škadanj priredbe do zadnjega stolca se je napunio s izvodjači pozvanih grup i pratećom publikom ke je pozdravio Štefan Kolosar, predsjednik Hrvatske samouprave u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji. Glavni pokrovitelj ove županijske manifestacije Zoltán Kóczán, potpredsjednik Skupščine Jursko-mošonsko-šopronske županije, je u svečanom govoru dao glas svojemu veselju da more ta dan skupa svečevati s Poljaki, Nimci, Hrvati i Romi.

Iako je na Undu ta dan gusto padala godina, čudami su bili znatizeljni na folklorni program, u kom su sudjelovali: undanska Ženska vokalna skupina Biseri, fileški HKD Graničari, jurski poljski jačkari Akord, budrovački KUD Šokadija, čepreški pjevački zbor Janković, domaći folkloriši «Veseli Gradišćanci» i jurski Romungro Gypsy Band. Od glavnoga organizatora dana Štefana Kolosara smo doznali da je u programu nastupilo kih 250 tancošev, jačkarov i muzičarov i pokidob su Undanci bili domaćini, razumljivo je kako su dobili pozivnicu Gradišćanci iz susjedne Austrije, a i Hrvati iz stare domovine. Štefan Kolosar misli da dobro bi bilo pri ovakovi prilika napraviti i neki okrugli stol da se diozimatelji medjusobno bolje upoznaju, da se čuje o problemi narodnosti, da se izminjuju iskustva. – Najvažnije je to da se ljudi dobro čutu i da dostanu uvid u različne kulture i tradicije ovoga otpodneva – naglasio je predsjednik Hrvatov u dotičnoj županiji. Tomislav Vuković, predsjednik KUD-a «Šokadija» iz Budrovcev, svoje oduševljenje prilikom gostovanja na Undi, podilio je i s nami: – Mi ovih zadnjih deset ljet sudjelujemo s Gradišćanskimi Hrvatima iz Ugarske, a kontakt s Gradišćanci iz Dolnje Pulje dura jur trideset ljet dugo. Tako smo se našli nekoliko puta na manifestaciji Đakovački vezovi. Nam je svaki put jako drago kad nam dojdou vaši Hrvati, jer to je ne samo suradnja med dvimi državama nego smo mi i emotivno vezani. Svako naše putovanje donese nove doživljaje, spoznaje, druženja i prijateljstva uz postojeća ka se stabiliziraju i mislim da je naše društvo KUD Šokadija dobra veza i spona med Hrvatima u dijaspori i Hrvatima u Hrvatskoj – rekao je gost iz stare domovine. Završne riči godinastoga narodnosnoga dana je izrekao Franjo Grubić, predsjednik Odbora za narodnosti u Skupščini Jursko-mošonsko-šopronske županije, a za njim su na binu zašli svirači benda Novi glasi.

Tiho

Spomin-otpodne herojev u Prisiki

Muzej sakralne umjetnosti Hrvatov u Prisiki, na čelu s dr. Bernadetom Zadrović, 19. septembra, u petak, pozvao je na spomin-otpodne u čast palim junakom u Prvom svitskom boju. U mjesnoj crikvi su najprlje služili mašu-zadušnicu mjesni farnik István Németh i židanski dušobrižnik Štefan Dumović. Domaći gospon je naglasio da svenek moramo nastojati u miru izriktati naše nespo razume u svojoj okolici, s tim ćemo napraviti korak bliže i svitskom miru, kad boji nigdar ne nosu u sebi dobru poruku. Vjerniki su se skupa pomolili za mlade pokojnike ki su rano položili vlašči žitak na oltaru domovine. „Selo u Gradišću jedno poznam ja” su zajačili pjevači zbora Danica iz Bika, a s tim su dali i muzički okvir ceremoniji, dokle je zastupništvo Seoske samouprave, Društva za očuvanje tradicij i okoliš ter Dobrovoljnoga ognjogasnoga

društva položilo vijence spominka. Kot završetak programa u Kulturnom domu je dr. Željko Holjevac, povjesničar iz Zagreba, održao zanimljivo predavanje o Prvom svitskom boju.

Tiho

Kuglanje i folklorni susret u Barči

U organizaciji barčanske Hrvatske samouprave i KUD-a „Podravina“, prošlog vikenda, 4. listopada, priređeno je natjecanje u kuglanju i folklorni susret. Kuglanje je počelo u 13 sati u gostionici „Gurító“, a kulturni program u 18 sati. Ovoga puta kukinjski KUD „Ladislav Matušek“ gostovao je kod barčanskog KUD-a „Podravina“ (u svibnju Barčani su gostovali u Kukinju). Ovo je druženje sada već tradicionalno, a kao i prijašnjih godina, postiglo je odličan uspjeh. Kuglači su proveli ugodno poslijepodne i, kako kažu, nije bila važna pobjeda, nego sudjelovanje, opuštana atmosfera i zabava.

Prvo su mjesto osvojile kukinjske Vještice.

Nastupilo je 22 kuglačke družine sa po tri osobe. Postignuti su ovi rezultati: 1. mjesto kod ženskih družina osvojile su kukinjske Vještice, a kod muških igrača najbolji su bili Veseli momci iz Podravine. Najboljom kuglačicom proglašena je Barčankinja Csende Jánosné, a najbolji kuglač bio je Kukinčanin Sándor Berta. Za postignute rezultate uručene su medalje i kupovi.

Dok su se neki natjecali u obaranju čunjeva, drugi su se prošetali gradićem, posjetili muzej ili otišli na kupanje. U večernjim satima u predvorju Gimnazije «Ferenc Széchenyi» okupilo se mnogo ljudi kako bi pogledali umalo dvosatni kulturni program. U okviru folklorne večeri nastupili su: Mješoviti pjevački zborovi

Predsjednik HSSŽ Jozo Solga imao je ugodnu zadaću.

KUD-ova «Martin Matetić» iz Jadranova i «Sloga» iz Hreljina (Hrvatska), kukinjski KUD „Ladislav Matušek“ te Mješoviti zbor sastavljen od članova KUD-a iz Barče i KUD-a „Drava“ iz Lukovišća, u glazbenoj pratnji Orkestra Vizin. „Sloga“ i „Martin Matetić“ su zajedno sudjelovali kao združeni zbor. Nastupili su s pjesmama svjetovnog i duhovnog značaja, a kukinjski su plesači izveli baranjske plesove.

Predsjednica tamošnje Hrvatske samouprave Jelica Maćok Čende (Csende) i predsjednica KUD-a „Podravina“ Anica Popović

KUD Ladislava Matušeka oduševio je Barčane.

Biczak na početku večeri su zahvalile pokroviteljima ovoga susreta, pozdravile sve nazočne te su im poželjele dobru zabavu.

Na kulturnoj večeri pribivali su: generalna konzulica Republike Hrvatske Vesna Haluga, predsjednik Hrvatske državne samouprave i glasnogovornik hrvatske manjine u Parlamentu Mišo Hepp, voditelj Ureda Jozo Solga, dopredsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Arnold Barić, Eva Vujić, suradnica HDS-a, i predsjednici susjednih naselja.

U ime Hrvatske državne samouprave, goste i domaćine odsrca je pozdravio gospodin Mišo Hepp, HDS-ov predsjednik. Rekao je da rado posjećuje Podravinu, gdje ga uvijek toplo dočekaju i da je u folklorne sadržaje programa zaljubljen, što i ne krije. Prilikom takvih druženja posebno mu je drago kada vidi da se njeguju odnosi s gostima iz matične zemlje.

Na kraju govora pohvalio je uloženi trud i rad gospođe Jelice i Anice unutar hrvatske zajednice grada i poželio im još mnogo uspjeha u daljnjem radu.

Nakon programa druženje se nastavljalo uz izvrsnu večeru i uz glazbu Orkestra Vizin.

Folklorni susret u Barči ostvario se uz potporu Fonda Ministarstva ljudskih resursa, Hrvatske samouprave Šomođske županije, Podravskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj, barčanske Hrvatske samouprave i KUD-a „Podravina“ u sklopu programa Hrvatske državne samouprave razmjena i državna turneja hrvatskih KUD-ova.

Mala stranica

Od 15. listopada do 15. studenoga Mjesec hrvatske knjige

Mjesec hrvatske knjige manifestacija je kojom se promiču knjige i čitanje, a tradicionalno se obilježava u knjižnicama diljem Hrvatske od 15. listopada do 15. studenoga. Ove je godine Mjesec hrvatske knjige posvećen ljubavi. Tom se prigodom i vi posvetite malo više čitanju hrvatskih knjiga jer čitanjem bogatite rječnik, razvijate maštu, kreativnost, stječete nove spoznaje i iskustva te zanimljivo i korisno provodite svoje vrijeme! Knjiga je važna jer iz nje možete svašta naučiti i dobro se zabaviti.

Navodi (citati) poznatih autora o knjigama i čitanju:

„Stvari koje želim upoznati nalaze se u knjigama. Moj je najbolji prijatelj onaj koji mi daruje knjigu koju nisam pročitao.”

Abraham Lincoln

„Soba bez knjiga je kao čovjek bez duše.”

Ciceron

„Knjiga nije hrana, ali je poslastica.”

Tin Ujević

„Dobri prijatelji, dobre knjige i čista savjest: to je idealan život.”

Mark Twain

Znate li

koja je **najstarija hrvatska tiskana knjiga?**

To je Misal po zakonu rimskog dvora iz 1483. i prvi europski misal koji nije tiskan na latinskom jeziku. Otisnut je glagoljičkim pismenima, crnim i crvenim slovima 22. veljače 1483. g. po starom Julijanskom kalendaru. Bilo je to samo 28 godina nakon dovršetka Gutenbergove Biblije.

Književni kutak

Natali Šarić

SARA SA „L”

Pliznao sam da već dugo volim samo Salu.

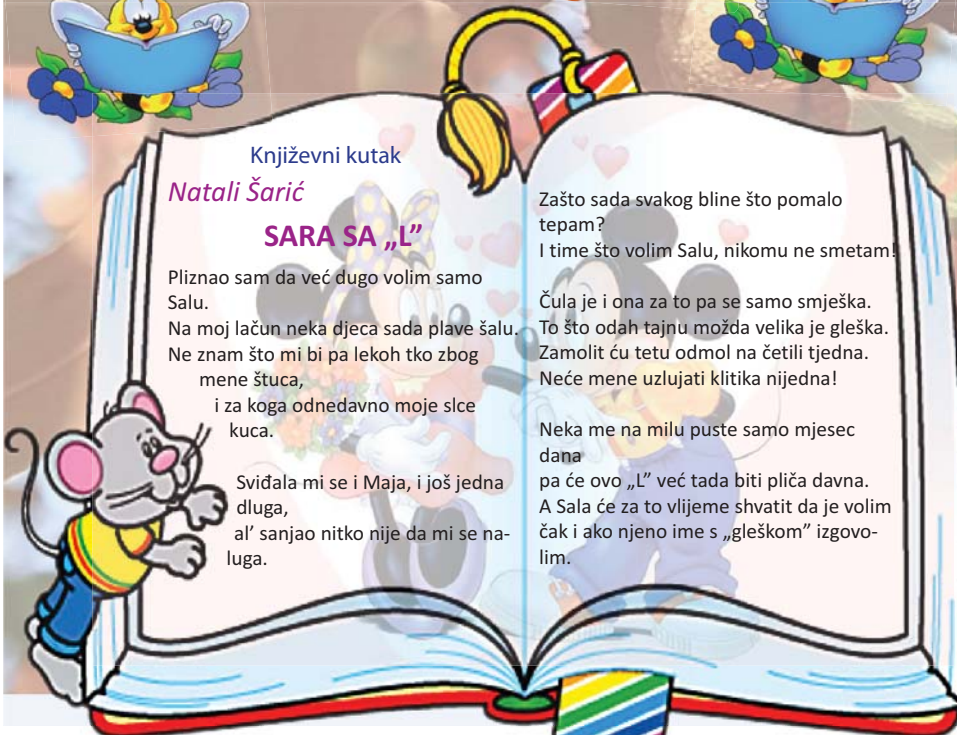
Na moj lačun neka djeca sada plave šalu.
Ne znam što mi bi pa lekoh tko zbog mene štuca,
i za koga onedavno moje slce kuca.

Sviđala mi se i Maja, i još jedna duga,
al' sanjao nitko nije da mi se naluga.

Zašto sada svakog bline što pomalo tepam?
I time što volim Salu, nikomu ne smetam!

Čula je i ona za to pa se samo smješka.
To što odah tajnu možda velika je gleška.
Zamoliti ću tetu odmol na četili tjedna.
Neće mene uzljupati klitika nijedna!

Neka me na milu puste samo mjesec dana
pa će ovo „L” već tada biti pliča davna.
A Sala će za to vlijeme shvatit da je volim
čak i ako njeno ime s „gleškom” izgovolim.

Dvadeset godina hrvatske samouprave u Keresturu

Keresturska Hrvatska samouprava prvi put je osnovana 1994. godine, otkada neprekidno djeluje na polju očuvanja nacionalne samosvijesti, gajenja hrvatskoga jezika i kulture te na održavanju dobre suradnje s matičnom domovinom. Dvadeseta obljetnica opstanka Samouprave proslavljena je svečanom sjednicom 27. rujna u domu kulture na koju su bili pozvani svi bivši vijećnici Hrvatske samouprave, njima su uručene spomenice, a istaknutim učenicima i civilnim udrugama priznanja s novčanom potporom. Svečanost su svojom nazočnošću uveličali i ugledni gosti: Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, i prof. dr. Karlo Gadanji, počasni građanin sela Kerestura.

Članovi keresturskog DVD-a dobitnici priznanja

Svečana sjednica započela je ulaskom članova počasne postrojbe Zrinskih kadeta i intoniranjem mađarske i hrvatske himne, nakon čega je Anica Kovač, predsjednica, pozdravila nazočne, posebno veleposlanika i profesora te načelnika mjesta Lajoša Pavlica. Gospođa Kovač od samih početaka bila je vijećnica, a tijekom tri mandata predsjednica. U kratkim crtama sažela je minulih 20 godina. Utemeljenjem Hrvatske samouprave, u Keresturu je oživjela hrvatska zajednica, u 20 godina utemeljeno je niz hrvatskih civilnih udruga, npr. „Društvo Zrinski kadeti“, Tamburaški sastav „Kitica“, osnovana je stipendija srednjoškolcima i studentima, te pokrenuto je organiziranje mnogih priredaba koje su zasada postale tradicionalne, poput Dana sela Kerestura, Dana Zrinskih, Međunarodnoga dječjeg fašenka. Samouprava je i suorganizator mnogih drugih programa u mjestu, materijalno potpomaže civilne udruge, odgojno-obrazovne ustanove, organizira tečajeve hrvatskoga jezika i vrlo dobro surađuje s međimurskim naseljima, više puta bila je nositelj prekograničnih europskih projekata. Pregled dvadesetogodišnjeg rada prikazan je i fotografijama. Nakon toga je slijedila dodjela priznanja, odličja. Keresturska Hrvatska samouprava lani je osnovala priznanje za civilne organizacije koje uspješno djeluju na hrvatskom polju, ove je godine uručeno mjesnom Dobrovoljnom vatrogasnom društvu koje već više desetljeća surađuje s hrvatskim kolegama iz Međimurja, organizator je međunarodnih natjecanja vatrogasaca, a često je i suorganizator raznih programa. Uz priznanje dodijeljena je i materijalna potpora u iznosu od 50 tisuća forinta. Hrvatska samouprava, također lani, utemeljila je nagradu za istaknute učenike Osnovne škole „Nikola Zrinski“, koji njeguju hrvatsku kulturu, svoj hrvatski materinski jezik. Ovogodišnja je dobitnica nagrade Veronika Kos, učenica 5. razreda, a također na toj svečanosti uručena je stipendija Hrvatske samouprave Josipu Capariju, članu Povijesne postrojbe Zrinskih kadeta, folklorša,

koji često pomaže oko kulturnih priredaba i uvijek je na pomoći Samoupravi. U okviru svečanosti predsjednica je zahvalila svim dosadašnjim vijećnicima dobrovoljni rad, jednako tako pjevačkome zboru, Plesnoj skupini „Mura“, djelatnicima mjesne samouprave.

Sadašnji vijećnici keresturske Hrvatske samouprave

Prisjećajući se početka utemeljenja Hrvatske samouprave, Anica Kovač pamtí da su mnogi s nepovjerenjem gledali na to, ali za dva desetljeća sa svojom aktivnošću se dokazala, što je i vidljivo i iz statistika popisa pučanstva i registracija. Njezine programe posjećuje sve više mještana, a raste i ugled hrvatskoga jezika u selu. Prema njezinu mišljenju to bi se moglo još više poboljšati ako bi se otvorio cestovni granični prijelaz između Kerestura i Kotoribe. Glede toga obećao je svoje zalaganje i veleposlanik, koji je čestitao hrvatskoj zajednici na obljetnici i nadalje hrabrio njezine članove da njeguju svoj jezik i svoju kulturu.

beta

Veronika Kos dobitnica nagrade

POLUOTOK – POTPUNI MIR

Na prvi pogled u Pelješac se zaljubila naša Renata iz daleke Češke. Jednako tako za tren je njeno srce zarobio mladić mještatinin Hasan. Dogodilo se to krajem osamdesetih godina kada su još masovno dolazili turisti ovamo iz država Istočnog bloka, pa tako iz okolice Praga, odakle naša junakinja potječe. Uskoro nakon poznanstva uslijedi vjenčanje. Mladi par na poluotoku, u Žuljani nađe svoj dom. Rodi im se dva sina, koji sad već mnogo pomažu svojoj majci, koja je sve uspješnija domaćica njihova apartmana (zapravo malog obiteljskog hotela) u jednoj od najljepših uvala toga kraja. Vodi kontinentalnu i mediteransku kuhinju, što visoko cijene njeni gosti, koji već sad rezerviraju mjesta kod nje, i tako unaprijed skroz, od idućega svibnja do listopada popune sezonu.

Putnik koji je naviknuo na hotelsku udobnost, malo se pobojava apartmana, ali mu se strah od prve minute raspline kada prekorači prag Renatine kuće, i kad mu ona prvu večeru posluži na balkonu. I tako ostale obroke tijekom deset dana. Sve to po trećini cijene nekog hotela od tri ili četiri zvjezdice. A što nam čini posebno zadovoljstvo: stalno na stolu imamo razne jadranske ribe i daleko poznate stonske kamenice, odnosno školjke.

Nekoliko koraka odavde čuje se i mađarska riječ. Na imanju smo ovdašnje urođene obitelji Jeić. U sjeni vinove loze i stare masline, stari gazda, osnivač imanja nudi nam svoga malog plavca. I beskrajno priča kako je počelo u sedamdesetim godinama. Suseljani su ga smatrali luđakom kada je nekoć ovdje, kamo je vodio samo kozji put, otkupio zemljište, gdje sad njegov nasljednik (sin) vodi uspješan turistički objekt.

Ispod nas je uvala Vučine, s jednom od najatraktivnijih, dosad manje poznatih plaža na Jadranu. Sjedimo u kupaćim kostimima na južnom rubu uvale, gdje se more stotinjak metara široko proteže u kopno. Iza nas, pa i nama lijevo i desno na visokim planinama zimzelene šume, ponegdje na padinama brižno obrađeni vinogradi. Kao da smo u kupatilu golemih razmjera. Točnije u veličanstvenoj hidromasažnoj kadi džakuzi. Morska voda s blagim valovima masira nam dušu i tijelo. Oko nas kristalno čisto more. Ne razljuti ga čak ni ono kad se sitni šljunak uskomeša. Komadić zemaljskog, morskog raja!

Daleko lete misli... Odnosno ne baš tako daleko, samo nama nasuprot, na otok ljubavi. Tamo je Mljet što ga je ugledni The Times smjestio među deset najljepših otoka na svijetu. A glasoviti ronilac Jacques Cousteau smatrao ga je jednom od najintragantnijom lokacijom. Kako je izjavio: s njegovim se ljepotama može usporediti jedino Korzika. Vide se i obrisi tamošnjeg hotela, koji je ime dobio po Odiseju. Legenda govori da je ta povijesna osobnost nakon brodoloma stupila na obalu tamo gdje ga je zatim Nimfa zaro-

bila... Kao što danas svakog posjetitelja zarobljuje ljubav prema divnomu Mljetu, pa i prema njegovu susjedu Pelješcu.

Posebna nam je radost da se ne živcramo zbog političkih događanja u našoj blizini i šire. Naime, dnevni tisak ne stigne u to mjestance, a na našu posebnu molbu i soba nam je bez TV prijarnika. Zbog te manjkavosti ne trebamo pretrpjeti nikakav gubitak... Doma ćemo nadoknaditi eventualni apetit prema dnevnim vijestima, naknadno, u jednom mahu pročitavši tisak posljednjih deset dana. Inače, hoćemo-nećemo, bujica informacija nas svugdje stiže, kao što valovi ovih dana uznemiruju naselja pokraj razuzdane Mure i Drave.

Ni o svakodnevnim turističkim zbivanjima – odakle koliko ljudi dolazi – ne znamo ništa. Ali prema našim prijašnjim „uvodnim studijama“ znamo da pravi turizam na Pelješcu počinje tek šezdesetih godina prošlog stoljeća kada iz susjedne BiH (tadašnje YU) ovamo navaljuju organizirane skupine. Vrhunac u prometu gostiju zabilježen je potkraj osamdesetih

godina. Zatim slijedi stanika u devedesetima, za vrijeme rata. Od tog šoka ovdašnji se turizam oporavlja tek sada. Na glavnoj uličici Žuljane jedan za drugim redaju se apartmani koje njihovi vlasnici reklamiraju tako da svaki raspolaže samostalnom plažom, što je istina samo u tome da jedino iznajmljivači tih objekata imaju slobodan prolaz do mora. Naime, zgrade su toliko usko podizane jedna pokraj druge da drugima s ulice nema prolaza. Evo jedan od dokaza apartmanizacije o kojoj sve više polemiziraju turistički stručnjaci. Prozračnije, prostranije je izvan središnjeg jezgra mjestanca odmarališta, s nepunih 250 stalnih stanovnika, i tisuću puta toliko gostiju. S balkona u more! I tako bismo mogli oglašiti apartman ispod prozora kojega šušti more. Mediteranski borovi stižu čak do vode, pa poseban suncobran nije nam potreban. Sljedeća vikendica do nas je stotinjak matara, pa ne osjećamo nikakvu zatvorenost, a kamoli ne prenatrpanost.

*Josip Mihović
Nastavak u sljedećem broju*

IZBORI 2014. U MARTINCIMA, SERDAHELU, SANTOVU I PEČUHU

Glasovanje u Martincima

Izorno povjerenstvo u Serdahelu

Glasovanje u Santovu

XII. Međunarodni kroatistički znanstveni skup Pečuh, 17. i 18. listopada 2014.

Petak, 17. listopada 2014. – Svečano otvorenje skupa

Organizatori:

Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj
Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Pečuhu

Slavistički odbor Regionalnog centra
Mađarske akademije znanosti

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata

Mjesto održavanja skupa:

Zgrada Regionalnog centra Mađarske akademije
znanosti MTA Székház Pécs, Jurisics M. u. 44.

Glasovanje u Pečuhu

Gradska knjižnica i čitaonica
"Metel Ožegović" Varaždin
Nakladnička kuća Croatica (Budimpešta)

imaju čast pozvati Vas na predstavljanje
dvojezične knjige

ODALENN DÉLEN / GENI NA MORE ZOVU

autora *Josipa Mihovića*

Knjigu će predstaviti:

Bernadeta Blažetin, novinarka Hrvatskog glasnika,
tjednika Hrvata u Mađarskoj

i autor.

Četvrtak, 23. listopada 2014. u 19 sati.

Studijska čitaonica Gradske knjižnice u Varaždinu, Trg slobode 8a.

ZAHVALA

U ime Saveza Hrvata u Mađarskoj,
predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj
Joso Ostrogonac i ovim putem
zahvaljuje svim hrvatskim biračima
u Mađarskoj koji su izašli na izbore
i svojim glasom podržali kandidate
Saveza Hrvata u Mađarskoj na
mjesnoj, teritorijalnoj i državnoj
razini.